

Tereza Šoltésová: Počátky české detektivky

posudek bakalářské práce
Ústav české literatury a komparatistiky FF UK

Tereza Šoltésová se zaměřila na svěbytný žánr detektivky, mj. jeden z nejvýraznějších typů tzv. zábavné četby. V „Teoretické části“ své bakalářské práce představila a konfrontovala několik vymezení žánru detektivky, vybrala pro svou práci relevantní charakteristiky, představila ve stopách Josefa Škvoreckého a Tzvetana Todorova pravidla tohoto žánru, nastínila specifika jeho vypravěče a postav detektiva a jeho pomocníka. V další části se stručně věnovala vzniku a proměnám detektivního žánru a vývoji české detektivky, jejíž počátek určuje prvními překlady z angličtiny od počátku 20. století (registruje pak „cliftonky“ atd.). Při tomto časovém určení by bylo přesnější mluvit o počátcích detektivního žánru neležící v rámci české literatury ještě dále, především v romanetech Arbesových (záhada a její řešení), tedy v prvních inspiracích tvorbou E. A. Poea, o němž autorka píše (srov. třeba studii Karla Krejčího Arbes a Zeyer). V meziválečném období autorka zaznamenala další sešitové edice, detektivní série a jejich autory (E. A. Wallace aj.), resp. zpracování vzorových postav a detektivních schémat v českém prostředí. Z velmi bohaté produkce zábavné detektivní četby uvedla některé příklady a autory (tzv. rodokapsy ad.). V poválečném období postihla mocenský zlom po roce 1948, naznačila povahu ideologizačních tendencí, načež vymezila léta šedesátá jako rozšíření prostoru pro překlady, nové práce i širší využití detektivních postupů v prozaické tvorbě obecně (na některých příkladech).

Předložená práce je relevantně a přehledně strukturována. Po první části, převážně popisné, resp. přehledové, opírající se uspokojivě o výběr z literatury předmětu, následuje podstatná a původní část interpretační („Autoři české detektivky“), v níž se autorce podařilo evidovat i charakterizovat jedinečné znaky pojetí jednotlivých autorů (byť v soustředění zpravidla na děj a na postavy). Oproti zadání a tedy i názvu práce (důraz na formování a počátky i anglo-americké vzory české původní detektivky) došlo k rozšíření tematického záběru. Po části, v níž je pozornost soustředěna na práce Karla Čapka, Eduarda Fikera a Emila Vachka (se svěbytným typem detektiva Klubíčka), následuje skokový, nicméně materiálem daný přesun do šedesátých (i dalších) let, tedy k detektivkám Jana Zábrany a Josefa Škvoreckého (s detektivem Pivoňkou) a samostatné Škvoreckého detektivní tvorbě. To poskytuje možnost srovnání a důsaznějšího žánrového vymezení, zároveň poměrování s vytčenými znaky žánru, které ovšem zvolení autoři různým způsobem překračují, nebo jim nedostačují. Především na tyto „nedostatky“ jako by se autorka chtěla soustředit především (nejvýrazněji u Karla Čapka), stranou tak zůstává vyhodnocení přínosu těchto zvláštností (v tomto ohledu by mohla pomoci další odborná literatura, např. na téma Šlépěj/Šlépěje, jemuž se mj. soustředěně v poslední době věnoval Petr Málek). Jinými slovy: Autorka leckdy poněkud mechanicky lpí na naplnění očekávaného schématu – řešení a vyřešení záhady a všech otazníků. Na druhou stranu účelně, i když spíše stylem výpisků využívá teoretické úvahy vybraných literátů o detektivce.

Předložená bakalářská práce je adekvátně metodologicky založena. Je zpracována pečlivě, autorka přistoupila k zvolenému tématu s evidentní čtenářskou chutí. Výsledek působí argumentačně přesvědčivě a stylisticky jistě (až na zbytečné kondicionály typu „popsala bych“, „chtěla bych demonstrovat“ atp., a občasná klišé typu „Čapkův humanismus“).

Závěrem lze konstatovat, že Počátky české detektivky splňují nároky kladené na bakalářskou práci a naplňují stanovený cíl. Bakalářskou práci Terezy Šoltésové *doporučuji* k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.

V Praze 31. srpna 2015